

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

[Obris.org](#)

Obrana i sigurnost

- [Istaknuto](#)
- [Regija »](#)
- [Europa »](#)
- [NATO »](#)
- [Svijet »](#)
- [Predstavljamo](#)

Subscribe via [RSS Feed](#)

- [Obrana](#)

- [Sigurnost](#)
- [Unutarnji poslovi](#)
- [Vanjska politika](#)
- [Krize](#)
- [Misije](#)
- [Sabor](#)
- [Vojna industrija RH](#)
- [Ostalo](#)

[EU](#), [Europa](#), [Hrvatska](#), [Istaknuto](#), [Krize](#) | 26/10/2023, 23:59 [Edit this post](#)

HEMS kod susjeda – različita iskustva, slični problemi

Svečanim potpisivanjem ugovora 3. listopada i prigodnim preletom nad Zagrebom malog, ali bučnog žutog helikoptera Republika Hrvatska napokon je dobila Hitnu helikoptersku medicinsku službu (HEMS, odnosno HHMS). Ugovor je s predstavnicima odabranih tvrtki ispred RH potpisao ministar zdravstva Vili Beroš, koji je tom prilikom naglasio: „*Baš kao što se hitna medicinska služba vodi ABC postulatima zbrinjavanja hitnih pacijenata, rekao bih da sa skorašnjim HHMS-om kao i brzim brodicama i postojećom zemaljskom hitnom dobivamo transportni ABC za zdrav i siguran život u svakom dijelu Hrvatske. Time ostvarujemo reformske mjere u području hitne medicine i pružamo jednaku šansu za zdrav život svim građanima i posjetiteljima gdje god se nalazili*“. Uz ministra, na svečanosti su bili ravnatelj Kliničke bolnice Dubrava Ivica Lukšić, ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu Maja Grba-Bujević, predstavnica glavne uprave za potporu strukturnim reformama Europske komisije Saša Jenko, predstavnik tvrtke Eli-Adriatic Edi Furlan u ime odabrane zajednice ponuditelja, te državni tajnici Tomislav Dulibić, Silvio Bašić i Marija Bubaš. Edi Furlan je u ime odabrane zajednice ponuditelja je najavio da je ona u potpunosti spremna prenijeti najbolju europsku praksu u upravljanju hitnim medicinskim uslugama u Hrvatskoj s glavnim ciljem spašavanja ljudskih života.

EASA jednako propisuje opremu, kao i ljudstvo u helikopterima za hitnu medicinsku službu (Photo: Ministarstvo zdravstva)

Potpisivanjem ugovora i početkom uspostave hitne helikopterske medicinske službe Hrvatska je u zadnji tren uskočila i u primjenu novih EU pravila o operacijama HEMS-a i helikopterskim operacijama spašavanja. Naime, EASA (European Union Aviation Safety Agency) je 24. svibnja ove godine objavila Provedbenu uredbu (prethodno usvojenu od strane Europske komisije) o operacijama HEMS-a. Prema ovoj Uredbi, let HEMS-a se definira kao „let helikopterom koji se obavlja na temelju odobrenja za HEMS kada je neophodan hitan i brz prijevoz i čija je svrha nešto od sljedećeg: (a) lakše pružanje hitne medicinske pomoći prijevozom: medicinskog osoblja; medicinskih potrepština (oprema, krv, organi, lijekovi); i/ili bolesnih ili ozlijeđenih osoba i drugih izravno uključenih osoba; te (b) obavljanje operacije u slučaju u kojem nekoj osobi prijeto neposredan ili očekivan zdravstveni rizik iz okruženja i ispunjen je jedan od sljedećih uvjeta: tu osobu treba spasiti ili joj dostaviti potrepštine; pi/ili osobe, životinje ili opremu potrebno je prevesti na operativnu površinu HEMS-a i sa nje”. Dokument se uglavnom fokusira na rizične letove, odnosno na letove za koje ne postoje optimalni uvjeti, u što se ubrajaju i bolnice sa zastarjelom strukturom (što je jedno od glavni obilježja većine hrvatskih bolnica), letove na velikim visinama i u planinama, te letove na mjestima s lošom vidljivošću.

Otvaranje radova na splitskom helidromu (Photo: Ministarstvo zdravstva)

Danas su još uvijek dopušteni letovi do konvencionalnih bolnica koje ne ispunjavaju zahtjeve helidroma, no po novom – bolnice će morati prilagoditi svoje objekte kako bi omogućile slijetanje helikoptera s prihvatljivim stupnjevima rizika. Toga je svjesno i hrvatsko Ministarstvo zdravstva koje je, kako smo već pisali, pri uspostavi HEMS-a prihvatilo obvezu ulaganja u infrastrukturu i uređenje helidroma za početak u bolnicama koje će pokrivati nova hitna medicinska služba. Samo tjedan dana nakon potpisivanja ugovora za HEMS, ministar Beroš otvorio je 10. listopada radove rekonstrukcije helidroma KBC Split, vrijedne više od 850 tisuća eura. Dosadašnji helidrom godišnje je primao oko 500 helikopterskih transporta, a s rekonstrukcijom će – kako je naglasio ministar zdravstva – dobiti „najsuvremeniju opremu i signalizaciju koja osigurava dnevne i noćne letove”, što je uvjet iz natječaja za novi HEMS, kao i „međunarodnu certifikaciju sukladno važećim zakonima i pravilnicima od strane Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo”. Time bi novouređeni helidrom na KBC Split odgovarao novim EU-pravilima o

HEMS letovima. Inače, nova izmijenjena uredba EASA-e stupit će na snagu sljedeće godine, a države članice EU dobile su rok za prilagodbu od 3 do 5 godina.

Nova hitna helikopterske služba trebala bi, prema najavama iz Ministarstva zdravstva, postati operativna u prvom kvartalu 2024. godine, kako bi do početka iduće turističke sezone definirala i preboljela dječje bolesti te bila spremna za puni pogon tijekom ljetnih mjeseci.

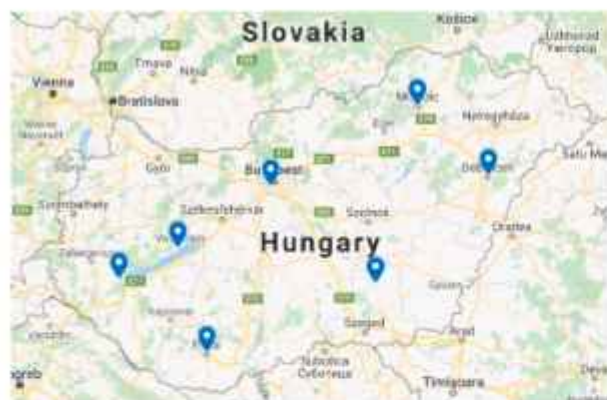
Iskustva susjeda

Slovenski HEMS – uglavnom u planinskim područjima (Photo: HNMP Brnik)

Za razliku od Hrvatske, susjedna Slovenija ove je godine obilježila 20 godina od uspostave prve hitne helikopterske službe. Slovenski HEMS Brnik, smješten na ljubljanskom aerodromu, počeo je 2003. kao pilot projekt, korištenjem helikoptera Bell AB-412 Slovenske vojske, te policijskih helikoptera AB-212, AB-412 i A-109E Power. Naime, prvotno je početkom 2003. koncesiju za primarni helikopterski spasilački prijevoz dobio slovenski Avto-moto u suradnji s privatnom tvrkom Flycom. No zbog raznih administrativnih problema, ali i „sitnice“ zvane izostanak međunarodnog natječaja, taj je projekt propao, pa su medicinski prijevoz „privremeno“ preuzele vojska i policija kao HEMS Brnik. U prve 3,5 godine ta je služba odgovorila na hitnu situaciju ukupno 540 puta, s prosječnim aktivacijskim vremenom od 17 minuta, i sa sudjelovanjem ukupno 50 doktora, sestara i zdravstvenih tehničara. Pilot projekt završio je 2006. godine, nakon čega je HEMS Brnik postala regularna jedinica brzog medicinskog odgovora, da bi 2016. ekspandirala i na podružnicu u Mariboru. Osim medicinskom evakuacijom, slovenski HEMS, odnosno HNMP, bavi se i operacijama traganja i spašavanja. Iako slovenski HEMS djeluje samo tijekom danjeg svjetla, povećao se broj intervencija, pa se prosjek popeo na 450 godišnje, odnosno na više od jedne dnevno, a osnovni razlog za ovakvo povećanje je jačanje planinskog turizma u Sloveniji. No i nakon 20 godina, slovenski HEMS i nadalje koristi vojne te policijske helikoptere, što je aktualni ministar Danijel Bešić Loredan obećao promijeniti do 2026. nabavom namjenskih letjelica. To je, nažalost, samo jedno u nizu obećanja – jedan od sada već odavno bivših ministara zdravstva Republike Slovenije nabavu namjenskih helikoptera za HEMS obećao je riješiti do 2017. godine.

Mađarska i Italija

Raspored baza u Mađarskoj

Iako je gotovo pa pravilo da helikopterski hitni medicinski prijevoz prije svega trebaju zemlje s puno planinskih i teško pristupačnih terena (poput Švicarske, Norveške i Austrije, ili već spomenute Slovenije), ili pak dugačkog i razgranatog morskog pojasa (poput Grčke) zanimljiv je slučaj naše druge susjede – Mađarske. Mađarska, koja je prilično male nadmorske visine, HEMS koristi u područjima u kojima zemaljska vozila hitne pomoći ne mogu stići unutar 15 minuta, ili pak tamo gdje je neophodan najbrži mogući odgovor. Zato ne čudi da je Mađarska tek nedavno pokrenula HEMS-operacije, i to preko državne kompanije Hungarian Air Ambulance, osnovane pod okriljem mađarske Policije („Rapid Response and Special Police Service”). Prije četiri godine, 2019. godine, mađarska Policija kupila je 9 rabljenih helikoptera EC-135 P2+ od Norveške za potrebe Hungarian Air Ambulance. Od tih 9 kupljenih, 7 ih leti za potrebe hitne medicinske službe i zračnog spašavanja, dok se preostala dva koriste za rezervu. Iako su ove letjelice osposobljene za dnevne i noćne letove, naši susjedi Mađari lete uglavnom danju, i to iz 7 baza. Od toga su tri baze u državnom/policijskom vlasništvu (Budaörs, Balatonfüred, and Szentés), dok se preostale 4 baze iznajmljuju. Iako je svojedobno postojao plan da se sagrade nove baze kako bi se izbjegli troškovi iznajmljivanja, mađarska vlada do sada nije izdvojila za tu namjenu niti jednu jedinu forintu. Prosječan broj sati leta tijekom protekle 4 godine kretao se između 2.200 i 2.400, pri čemu je pandemija COVID-19 smanjila broj letnih sati, što se tumačilo manjim brojem putovanja i manjim brojem nesreća na mađarskim cestama. Mađari su pilote svojih „air ambulance” helikoptera teorijski obučavali u Njemačkoj na ADAC HEMS Academy i u Bundeswehru na simulatoru, za što su u 2021. godine platili 34 milijuna mađarskih forinti, odnosno 100.000 eura.

EliFriulia jedna je od tvrtki za HEMS u Italiji, a po novom će uskoro početi raditi i u Hrvatskoj

Italija, kao još jedna hrvatska susjeda, može se pohvaliti višedesetljetnom i vrlo razgranatom mrežom helikopterske hitne medicinske pomoći. Diljem zemlje raspoređeno je 48 baza, pri čemu su njih 21 isključive HEMS baze (ostale su za operacije traganja i spašavanja), dok 8 baza pruža 24-satnu uslugu. Dispečerski centri zaprimaju pozive preko jedinstvenog nacionalnog broja 1-1-8, dok je broj 1-1-2 univerzalni za sve službe, uključujući i policiju i vatrogasce. Sličnom je pribjegli i Hrvatska – sustav HEMS koristit će telefonski broj Hitne medicinske službe 194, a ne jedinstveni EU broj 112 za hitne slučajeve. Sustav hitne medicinske pomoći, pa tako i one helikopterske, vode regionalne vlasti, ali ga koordinira i financira federalna vlada. Pa ipak, u Italiji ne postoji jedinstvena nacionalna baza podataka, što dovodi do toga da je ponekad nemoguće razlikovati zračne i zemaljske intervencije pojedinih 1-1-8 centara s kojima su povezane HEMS baze. Zato se uzima da prosječno po bazi ima oko 700 letnih misija godišnje, što uopće nije mali broj s obzirom na broj baza. Ukupno gledajući, u HEMS operacijama u Italiji sudjeluje oko 10 tipova helikoptera u brojnim privatnim kompanijama.

Ovako bi se moglo nabrajati unedogled, no jedno je sigurno – idealnog modela nema. Zato se treba nadati da je hrvatski izbor HEMS-a ne dobar, nego barem korektan, te da će u 7 godina (koliko traje netom potpisani ugovor) preboljeti sve dječje bolesti i postaviti temelje za uspostavu trajne helikopterske hitne medicinske službe. Jer nije pitanje da li nam ona treba, nego kako i na koji način održati ovu prilično specijalnu medicinsku uslugu.

* tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva

Vezani Tekstovi:

1. Izbjeglice pristizu, a Vlada u oblacima (8)
2. Izbjeglička kriza – brojke su neumoljive (8)
3. WP: Raste pritisak za zatvaranje europskih granica (8)
4. Kupuju se helikopteri za civilnu zaštitu (8)
5. Pad H145: pronađen treći član posade (7)

Tags: [EU](#), [helikopteri](#), [HEMS](#), [Hrvatska](#), [Italija](#), [Mađarska](#), [Ministarstvo zdravstva](#), [Slovenija](#)

Share:

[Tweet](#)

Author: [Lidija Knežević](#)

Video prilog dana

How Ukraine is using 'the ...

'So odd': Ex-CIA operative ...

Moldova police say they fo...

Fight for Bakhmut intensifi...

- [28.9.2023. - ForcesNews - Ratovanje širom raznih domena u Ukrajini](#)
- [27.9.2023 - CNN - Dronovi i informacijski rat u Ukrajini](#)
- [13.3.2023. - France24 - Manevri ruskih pristalica u Moldovi](#)
- [12.3.2023. - Euronews - Rusi jačaju pritisak na Bahmut](#)

- [O nama](#)

- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

Copyright © 2023 — [Obrana i sigurnost](#). All Rights Reserved Designed by [WZLAVOBI](#)
Content Protected Using [Blog Protector](#) By: [PcDrome](#).